

som vi er stærkt inde paa alle Vegne; men det kan let føre til, at de Kræfter, der begyndte mere ude i Periferien, og hvis Virksomhed har haft stor Betydning for Folkebogsamlingernes Oprettelse mangfoldige Steder, svækkes. Jeg har set en lille Annonce fra Bogsamlingkomiteen, der to Gange fremhæver, at Bogsamlinger godt kan faa stemplet deres Indkøbsordrer, uden at de behøver at være Medlemmer af Foreningen af Danmarks Folkebogsamlinger; det er ligesom en lille Oplysning om, at det ikke er nødvendigt at være Medlem af Foreningen. Jeg tror ikke, det er heldigt, at man tager Tingene paa den Maade. Det var vist bedst, om man fik etableret et godt Samarbejde, og det kunde ogsaa lade sig gøre ved lidt godt Villie fra begge Sider. Et saadant vil jeg gerne bidrage mit til at fremme.

Der er endnu et Par Spørgsmaal vedrørende Finanslovsforslaget, som jeg vil tillade mig at fremdrage. Den Lov om Grundbyrders Afløsning, som vi nylig har vedtaget, viser sig at virke paa en overordentlig uheldig Maade overfor ikke saa faa velgørende Stiftelser. Jeg skal som Eksempler nævne Hospitalet i Kolding, Hansted Hospital ved Horsens, Randers Hospital, Aarhus Hospital, og der er sikkert flere. Jeg tænker ikke her paa de egentlige Hospitaler, som ikke har velgørende Formaal, men paa dem, der sidder inde med ikke saa smaa Midler, som kommer Smaakaarsfolk til Gode. Disse velgørende Stiftelser har faaet deres Indtægter ikke saa lidt forringede ved den Lov, vi vedtog i Sommer, og jeg vil henstille, om det ikke var muligt at yde dem en Godtgørelse for det Tab, de saaledes har lidt. Det var dog egentlig ikke Meningen med denne Lov, at man vilde have de gamle velgørende Stiftelser ringere stillede i dette Arbejde, som kommer saa mange til Gode.

Der kunde ogsaa være Anledning til ved denne Lejlighed at nævne vore Veteraner. De faar jo en Hædersgave paa 100 Kroner, og jeg tror, det vilde blive taknemligt modtaget, ikke saa meget for Summens Skyld, som for den yderligere Anerkendelse, der laa deri, om ogsaa de mærkede, at man tænkte paa dem under Dyrtiden — netop i denne Tid, da saa meget minder os om, at de har været med til at kæmpe og lide for en Sag, der var Danmarks Sag.

Fra flere Sider har det Spørgsmaal været fremdraget, hvilke Virkninger Krigstiden har haft paa vort Folk. Ogsaa

derom vil jeg gerne gøre en lille Bemærkning. Det er sikkert nok, at der, saaledes som det lidt nok er sagt, er opstaaet økonomisk gode Tider i mangfoldige Kredse, men det er vel lige saa sikkert, at denne Rigdom ikke er af helt ægte Art, og at den kan træffe at forsvinde igen, saaledes at det kan siges om den, at let kom den, og let gik den. Det er nu imidlertid ikke denne Side af Sagen, der interesserer mig i Øjeblikket, skønt de økonomiske Virkninger af disse Omskiftelser, af dette Op-og-ned for Resten kan være uhyggelige nok. Jeg tænker paa de sjælelige Virkninger, som Krigen og de Tider, vi har oplevet, har udøvet paa vort Folk. I saa Henseende ved vi jo af den Omstændighed, at Justitsministeren har fremsat Forslag om Opførelse af et nyt Fængsel, og af mange andre Ting, at Kriminaliteten er vokset, og det uagtet vi er blevet fri for en Del Forbrydere, som Samfundet tidligere havde at kæmpe med, nemlig dem, der paa Grund af Drukkenkab — det var ofte ogsaa lidt ældre Folk — kom i Konflikt med Loven. Krigen har jo medført en ret stor tvungen Afholdenhed for mangfoldige Mennesker, og dette har sikkert bidraget til, at en Del af de Forbrydere, som tidligere viste sig i vort Samfund, er forsvundne. Men vi har faaet dem mængfold igen blandt Personer i den yngre Alder, i Barne- og Ungdomsalderen.

Nu hørte vi jo et overmaade veltalende Foredrag af det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) angaaende Forholdene her i København. Det skal jeg ikke sige noget imod. Jeg gaar ud fra, at det ærede Medlems Skildring af Boligforholdene her i alt væsentligt er rigtig, og at disse Boligforhold har en uheldig Virkning paa dem, der lever under dem, er aldeles sikkert. Men hvad der underer mig, er, at Københavns Sundhedskommission og i det hele de københavnske Kommuneautoriteter tillader, at saadanne Forhold findes. Jeg har en Gang tidligere undret mig over, hvor Københavns Sundhedskommission var henne. Det var, medens jeg sad i Universitetskommissionen — ja, den bestaar maaske endnu. Vi havde der Lejlighed til at se, under hvilke Forhold de medicinske Studenter dissekerer Lig. Jeg tør forsikre for, at hvis en Haandværker ude i en Provinsby bød sine Arbejdere tilsvarende Vilkaar at arbejde under som dem, hvorunder disse Studenter udfører deres sundhedsfarlige Arbejde, vilde Sundhedskommissionen hurtigt være der og